

31971L0347

25.10.1971

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 239/1

NÕUKOGU DIREKTIIV,
12. oktoober 1971,
teravilja puistemassi mõõtmist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta
(71/347/EMÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 100,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾

ning arvestades, et:

liikmesriikides kasutatakse teravilja puistemassi mõõtmiseks erinevaid mõõtevahendeid ja mõõtmismeetodeid ning see mõjutab otseselt ühisturu toimimist; kõnesoleva valdkonna õigusaktide ühtlustamine ei hõlbusta kauplemist mitte ainult teraviljaga, vaid ka mõõtevahenditega;

seetõttu on soovitatav määratleda üks tunnusjoon, mida väljendatakse mõistega "EMÜ puistemass", ning kindlaks määrata tehnilised nõuded, millele kõnealuse kontrollväärtuse määramise etalonid peavad vastama;

mõõtevahendite puhul, mille täpsus on määratletud etalonide täpsuse alusel ja mis peavad läbima nõukogu 26. juuli 1971. aasta direktiivis (mõõtevahendeid ja metrooloogilise kontrolli meetodeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühissätete ühtlustamise kohta) ⁽³⁾ ettenähtud kontrolli, on olemas piisav tagatis nende seaduslikuks kasutamiseks kõikides liikmesriikides; järelikult võib kõnealuseid mõõtevahendeid turustada kõikjal ühenduses;

liikmesriikidevahelises kaubanduses tuleb ära keelata teravilja puistemassi mõõtmine praegu ühenduses kehtivate mitmesuguste sätete ja tavade alusel; EMÜ puistemassi ainuõiguslik ning kohustuslik kasutamine kõikides liikmesriikides hoiab ära kõnealuse mõõtemetodiga seotud vaidluste tekkimise ühendusesiseses kaubanduses,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Käesolevas direktiivis käsitletakse:

- a) teraviljale iseloomuliku tunnusjoone määramist, mida väljendatakse mõistega *masse à l'hectolitre CEE*, *EEG natuurgewicht*, *EWG-Schüttdichte*, *peso ettolitrico CEE* "EMÜ puistemass";
- b) EMÜ puistemassi määramise tugietaloni tehnilise teostuse ja kasutamise tingimusi;
- c) tingimusi, millele peavad vastama EMÜ puistemassi määramise töömõõtevahendid.

⁽¹⁾ EÜT C 63, 28.5.1969, lk 27.

⁽²⁾ EÜT C 4, 14.1.1969, lk 4.

⁽³⁾ EÜT L 202, 6.9.1971, lk 1.

Artikkel 2

1. EMÜ puistemass on kilogrammides väljendatud massi ja hektoliitrites väljendatud mahu suhe mis tahes liiki teravilja mõõtmisel mõõtevahendiga ja meetodil, mis vastavad käesoleva direktiivi sätetele.
2. EMÜ "võrdluspuistemass" on EMÜ puistemass, mis on määratud mõõtmisel ühenduse või liikmesriigi etaloniga, mis on valmistatud ja mida kasutatakse vastavalt I ja II peatüki I lisale.
3. EMÜ võrdluspuistemassi väljendatakse kilogrammides hektoliitri kohta kahe kümnendkoha täpsusega.

Artikkel 3

1. Ühenduse etalon on hoiul Saksamaa Liitvabariigi Metroloogiateenistuses. Vähemalt kord kümne aasta jooksul tuleb riigietalone vastavalt I lisale kontrollida, võrreldes neid ühenduse etaloniga, ning vastavalt sellele justeerida sama tüüpi ümberpaigutatava etaloni abil.
2. Ümberpaigutatav etalon on mõõtevahend, millel puudub kaalumiseseadis, kuid mille muud tunnusjooned on täpselt samad kui ühenduse etalonil ja riigietalonidel.

Artikkel 4

1. Mõistet EMÜ puistemass võib kaubanduses kasutada üksnes sellise teravilja tunnusjoonte määratlemisel, mis on mõõdetud käesolevas direktiivis ettenähtud tingimustele vastava mõõtevahendiga.
2. Liikmesriikidevahelises teraviljakaubanduses võib puistemass olla ainult eespool määratletud EMÜ puistemass.

Artikkel 5

EMÜ puistemassi määramiseks kaubanduses kasutatavad mõõtevahendid peavad vastama II lisa nõuetele.

Need mõõtevahendid peavad läbima EMÜ tüübikinnituse ja EMÜ esmataatluse.

Neid mõõtevahendeid valmistatakse ja kasutatakse vastavalt EMÜ tüübikinnitustunnistuses kindlaksmääratud tingimustele.

Need mõõtevahendid kannavad EMÜ märke ja tähiseid.

Artikkel 6

Liikmesriigid ei tohi takistada, keelata ega piirata EMÜ puistemassi määramiseks kasutatava mõõtevahendi turuleviimist ega kasutuselevõtmist ega sellest keelduda, kui kõnealusel seadmel on EMÜ tüübikinnituse tähis või EMÜ esmataatluse märk.

Artikkel 7

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 18 kuu jooksul alates direktiivi teatavakstegemisest ja teatavad sellest viivitamata komisjonile.
2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide tekst edastatakse komisjonile.

Artikkel 8

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 12. oktoober 1971

Nõukogu nimel

eesistuja

L. VIGLIANESI

I LISA

EMÜ PUISTEMASSI MÕÕTMISE ETALONID

I. KONSTRUKTSIOONINÕUDED

1. Etalon koosneb mahumõõdust, täiteseadisest, kaabitsast, kaalumiseadisest ja täitekonteinerist.

Kõik etaloni osad peavad olema vastupidavad ning hoolikalt valmistatud; kõik teraviljaga kokkupuutuvad pinnad peavad olema siledad ning valmistatud kasutamise seisukohalt püsimaadustega metallist, näiteks messingist või roostevabast terasest, mis on piisavalt paksud, et säilitada oma kuju tavaliste kasutustingimuste juures.

2. **Mahumõõt**

- 2.1. Mahumõõt on püstise pöördsilindri kujuline, mille silindri ülemine äär on tasaseks lihvitud.
- 2.2. Täitmise ajal on mahumõõt alati samas asendis täiteseadise all.
- 2.3. Täiteasendis oleva mahumõõdu kohale on kinnitatud mahumõõduga samale teljele ning sama siseläbimõõduga täiterõngas. Kraap liigub kerge lötkuga kahe kõnealuse detaili vahel, kumbagi neist riivamata.

3. **Täiteseadis**

- 3.1. Täiteseadis koosneb sulgklapiga varustatud punkrist ja hajutusseadisest.
- 3.2. Punker on tüvikoonuse kujuline, mille ülaosa külge on kinnitatud silindriline ääris ning alaosa külge sulgklapiga varustatud koonusjas väljalaskeotsak.
- 3.3. Täiteasendis on punkri telg vertikaalne ja langeb kokku mahumõõdu teljega.
- 3.4. Hajutusseadisel on täpselt ettenähtud kuju. Hajutusseadis ulatub väljalaskeotsiku sisse ja seda saab püstsuunas reguleerida. Hajutusseadise telg langeb kokku punkri teljega.

4. **Kaabits**

- 4.1. Kaabits koosneb kraabist, juhikust ja veoseadisest.
- 4.2. Kraap peab olema lame, rõhtasendis ega tohi kasutamisel painduda.
- 4.3. Juhik suunab kraabi liikumist täiterõnga alumise ääre ja mahumõõdu ülemise ääre vahel.
- 4.4. Veoseadis hoiab juhikut pidevas liikumises läbi vilja.
- 4.5. Pärast mahumõõdu täitmist ja kaalumist kogutakse täiterõngas asuval kraabil olev ülemäärane teravili konteinerisse.

5. **Kaalumiseadis**

- 5.1. Viljaga täidetud mahumõõtu kaalutakse 50kilogrammise võrdõlgse kangkaaluga.

5.2. Kaalu vihilaua mass peab olema tasakaalus tühja mahumõõduga.

6. Seadmed

6.1. Mõõtevahendite osad, välja arvatud mahumõõt ja kaalud, kinnitatakse raamile nii, et täiteasendis mahumõõdu ülemine äär on rõhtasendis.

6.2. Mõõtevahendi raam on varustatud vähemalt 500 mm pikkuse nõorloodi või vesiloodiga. Need seadmed näitavad täiteasendis mahumõõdu ülemise ääre rõhtsust.

7. Üksikosade mõõtmised

Mahumõõt

Siseläbimõõt 295 mm ± 1 mm

Maht 20 l ± 0,01 l

Mahumõõdu sisepõhja ja punkri koonusjase väljalaskeotsaku alumise serva vaheline kaugus 500 mm ± 2 mm

Kraabi ja mahumõõdu ääre vaheline kaugus 0,5 mm ± 0,2 mm

Täiterõngas

Siseläbimõõt 295 mm ± 1 mm

Punker

Ülemise silindrilise osa telje pikkus 120 mm ± 2 mm

Koonilise osa telje pikkus 240 mm ± 1 mm

Alumise koonusjase väljalaskeotsaku telje pikkus 80 mm ± 0,5 mm

Punkri telje kogupikkus 440 mm ± 3 mm

Ülemise silindrilise osa siseläbimõõt 390 mm ± 1 mm

Koonusjase väljalaskeotsaku siseläbimõõt

üleval (g') 84,5 mm ± 0,5 mm

all (g'') 86,5 mm ± 0,5 mm

Vahe g''– g' 2 mm ± 0,5 mm

Hajutusseadis

Varda läbimõõt 11 mm ± 0,2 mm

Lõõri raadius 16 mm ± 0,5 mm

Silindrilise osa kõrgus 5 mm ± 0,5 mm

Silindrilise osa läbimõõt 33 mm ± 0,2 mm

Kaabits

Tõsteseadme veoraskuse mass 5 kg ± 0,1 kg

Täitekonteiner

Maht ülemise ääreni 24 l ± 0,1 l

8. Joonis

Etalon on toodud lisatud skeemil.

II. KASUTUSJUHEND

Mõõdetav teravili peab olema lisanditeta ning ümbritseva õhu temperatuurile lähedase temperatuuriga. See peab olema õhukuiv, st hügroskoopes tasakaalus ümbritseva õhuga. Selleks laotatakse mõõdetav teravili enne mahumõõdu täitmist õhukese kihina laiali ja jäetakse umbes kümneks tunniks puutumatult seisma. Ümbritseva õhu suhteline niiskus ei tohi olla üle 60 %.

Puistemass sõltub kasutatud vilja kogusest ja punkri täitmise viisist. Seetõttu tuleks toimida järgmiselt:

Mahumõõtu 1 (vt lisatud skeemi) pannakse täiteasendisse, nii et selle telg langeb kokku täiterõnga 2 ja punkri 3 teljega, ning kinnitatakse kangi 15 liigutades lukustusvarda 16 abil. Kraap 9 viiakse algasendisse ja lukustatakse kangi 12 abil. Reguleerjalgade 19 abil reguleeritakse raami 20 nii, et mahumõõdu 1 ülemine serv oleks täitmise ajal rõhtasendis.

Seejärel pannakse täitekonteinerisse (puudub skeemilt) 24 liitrit teravilja ja kontrollitakse, kas koonusjase väljalaskeotsaku 8 sulgklapp 4 on suletud, ning puistatakse teravili punkrisse 3. Riivi 5 abil avatakse sulgklapp 4, mida hoiab avatuna lukusti 6, ning lastakse vili alusvankrile 14 asetatud mahumõõtu 1. Viljavooogu kaitseb välismõjude eest krae 2a. Tugi 14a ei lase deformeeruda rööbastel, mille liiguvad alusvankri 14 rullikud.

Mahumõõdu 1 ühtlaseks täitmiseks punkrisse 3 lastud ülemäärane vili (umbes 4 liitrit) jääb täiterõngasse 2, kuni mahumõõtu on täielikult täidetud. Selle ülejäägi eraldamiseks mahumõõdu 1 sisust avatakse põiktalale 11 kinnitatud võllil pöörlev riiv 12, mis vabastab kraabi 9. Veoraskuse 13 abil käivituva kraabi 9 esiserv on piisavalt terav, et läbi lõigata mahumõõdu 1 servale jäänud viljaterad, mis võiksid takistada ühtlast pühkimist. Kui kraap 9 jõuab lõppasendisse, tõmmatakse alusvankrile 14 asetatud mahumõõtu 1 kangi 15 abil välja, võetakse alusvankrilt maha, asetatakse kaalule ning kaalutakse selle sisu täpsusega ± 5 g.

Kraap 9 tõmmatakse tagasi algasendisse, et kraabil olev ülemäärane vili langeks konteinerisse 17; ümbris 18 juhib kõik viljaterad konteinerisse. Pöörkäepideme 4a abil avatakse lukusti 6 ning seejärel suletakse sulgklapp 4.

Kui sama proovi on vaja veel kord mõõta, tuleb mahumõõdus olev vili põhjalikult läbi segada konteinerisse kogunenud viljaga.

Puistemassi kg/hl saadakse, jagades kaalumisseadise näidu väärtus N arvuga 0,2 hl.

III. KONTROLLIMINE JA JUSTEERIMINE

1. Mõõtmised ja mahud

Punktis 1.7 märgitud mõõtmised ja mahtusid kontrollitakse sobivate mõõtevahenditega.

2. Töö kontrollimine

Riigietalone kontrollitakse ja justeeritakse, võrreldes neid ühenduse etaloniga ümberpaigutatava etaloni abil.

- 2.1. Kõnealusel kontrollimisel kasutatakse peaaegu kerakujulise teraga Manitoba nisu, mille puistemass on vähemalt 80 kg/hl. See peab olema hügrooskoopse tasakaalus ümbritseva õhuga. Tehakse kuus mõõtmist vastavalt II jaotises esitatud tööjuhendile. Kui P tähistab kontrollitavat etaloni ja N tähistab EMÜ etaloni, siis tehakse mõõtmised vastavalt järgmisele skeemile:

Võrdlemise nr	1	2	3	4	5	6
Seadmete järjestus	NP	PN	NP	PN	NP	PN

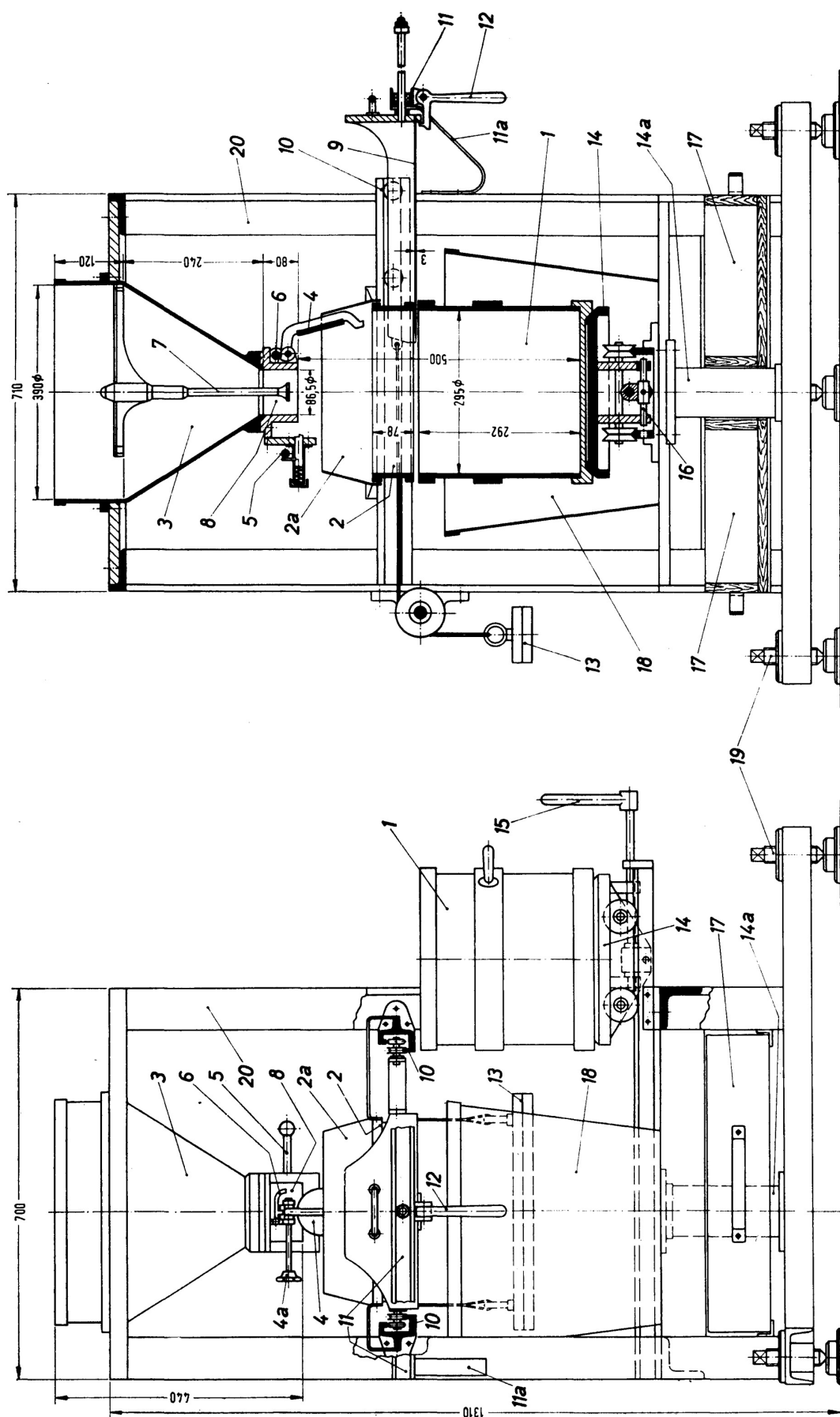
- 2.1.1. Kontrollitava etaloni P üksikväärtuste ja nende keskmise väärtuse vahe võib olla kuni ± 10 g.
- 2.1.2. Mõõteseadme viga on kontrollitava etaloni P kuue näidu keskmise väärtuse ja EMÜ etaloni N kuue näidu keskmise väärtuse vahe. Lubatud piirviga on kuni ± 10 g.
- 2.1.3. Punktides 2.1.1 ja 2.1.2 antud lubatud piirveast suurema vea põhjuseks võib olla vilja ebapiisav homogeensus; seetõttu tuleb selline vili jätta mõõtmiskohale laialilaotatuna seisma veel umbes kümneks tunniks ning seejärel korrata punktis 2.1 kirjeldatud mõõtmist.
- 2.1.4. Mõõtevahendit tuleb reguleerida, kui ületatakse ainuüksi punktis 2.1.2 lubatud piirviga.
- Mõõtevahendi näitusid saab muuta, kui hajutusseadist 7 tõsta või langetada.
- Hajutusseadise 7 asendi muutmise järel korratakse punktis 2.1 kirjeldatud mõõtmist.

3. Kaalumiseadis

- 3.1. Kaalude viga koormuste puhul 10–20 kg võib olla kuni $\pm 0,01$ % koormusest.
- 3.2. Kasutatud kaaluvihide vigade summa võib olla kuni $\pm 0,02$ % nende nimimassist.

Lisatud jooniste selgitus

1. Mahumõõt	11. Pöiktala ja tugi 11a
2. Täiterõngas ja krae 2a	12. Kraabi riiv
3. Punker	13. Veoraskus
4. Sulgklapp ja pöörkäepide 4a	14. Alusvanker ja rööpmetugi 14a
5. Sulgklapi riiv	15. Alusvankri kang
6. Sulgklapi lukusti	16. Lukustusvarras
7. Hajutusseadis	17. Konteiner
8. Koonusjas väljalaskeotsak	18. Ümbris
9. Kraap	19. Reguleerjalad
10. Kraabi juhik	20. Raam

II LISA

TERAVILJA PUISTEMASSI MÄÄRAMISE MÕÕTEVAHENDID

1. EMÜ puistemassi määramise mõõtevahenditel peavad olema järgmised tunnused:
 - a) nende ehitus ja valmistamisviis annavad võimaluse mõõtmisi piisavalt korrata ja reprodutseerida;
 - b) puistemassi määramise lubatud piirviga on $\pm 0,5$ % etaloni näidust;
 - c) konteineri mahu suhteline lubatud piirviga on $\pm 0,2$ %;
 - d) kaalumisseadmega kaalumisel on suhteline lubatud piirviga 0,1 % kaalutava koguse massist;
 - e) iga teatava teravilja mõõtmisel saadud mõõtmistulemus tohib kuuel järjestikusel mõõtmisel saadud puistemassi keskmisest väärtusest erineda kuni $\pm 0,3$ %.
 2. Igal mõõteseadmel on nähtavale kohale kinnitatud andmeplaat, kuhu on loetavalt ja kustumiskindlalt märgitud järgmine info:
 - a) EMÜ tüübikinnitustähis;
 - b) tootja tunnusmärk või nimi;
 - c) vajaduse korral tootja antud nimetus;
 - d) tunnuskood ja valmistusaasta;
 - e) mahumõõdu nimimaht ning kasutusjuhend või viide kasutusjuhendile.
-